

ALLAH'IN VELÎ KULLARI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

a.1421. Hicrî Yıl

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! 1421 Hicrî yılınız hayırlı olsun... [06. 04. 2000] Perşembe günü 1 Muharrem idi. Muharrem hicrî senenin birinci ayıdır, 1 Muharrem de hicrî senenin birinci günü olmuş oluyor.

Hicrî takvim, müslümanların dinî bakımdan çok dikkatle takip etmeleri gereken bir takvim. Çünkü Ramazan bu hicrî takvimin aylarından birisi olmuş oluyor. Hac bu hicrî takvime göre belli oluyor. Kandiller buna göre belli oluyor. Peygamber Efendimiz'in Mevlîd-i Şerifi yine bununla ilgili... Aşûre Günü, işte önümüzde Muharrem'in onu, yine bu takvimle ilgili. O bakımdan hicrî takvim bizler için çok önemli, müslümanın dînî hayatındaki ibadetleriyle yakından ilgili.

1421 Yılıının ve bundan sonra gelen yılların alem-i İslâm için, bütün insanlık için hayırlı olmasını temenni ederim. Tabii, müslümanlar için hayırlı olması, müslümanların zulümden, kahırdan, baskıdan, elemenden, haksızlıklardan kurtulması; maddî, mânevî musibet ve felâketlerden, semâvî, arazî afetlerden mahfuz olması mânâsına...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bütün insanlığın iyiliğini istemek de, hepsinin imana gelmesi, müslüman olması, Allah'ın sevdiği kullar olması, sevdiği yolda yürümesi, ahiret saadetini kazanması mânâsına...

Tabii, bizim için bu çok önemli ve biz bunun için çalışmalıyız. Zâten bu İki bin Yılı'nı da, bu bakımdan önemli bir dönüm noktası olarak ilan ettik. Kardeşlerimiz var güçleriyle, hem kendi yakın çevrelerine, hem halka halka dışa doğru açılarak bütün dünyaya, Allah'ın varlığını birliğini, İslâm'ın ana güzelliklerini, temel özelliklerini anlatacak bir canlılık içine, faaliyet içine girecekler. Çok çalışacaklar ve güzel anlatacaklar. Çünkü müslümanı yanlış göstermek, müslümanlığı yanlış tanıtmak için uğraşan kötü niyetliler var.

İslâm'ın güzelliğini şöyle bir düşünün: Yeri göğü yaratan, alemlerin Rabbine kul olmak nerede; bir de şu Afrika'da, Uganda'da binlerce kişi kendisini öldürmüş, intihar etmiş Hristiyanlık namına, Hristiyanlıktaki bir inanç için... Bunların ne kadar yanlış olduğunu anlatsalar ya!.. Bizim yazarlar bunları bahis konusu etseler ya!..

Bak İslâm ne kadar güzel: İntihar yasak!.. Bir tanıdığın hanımı telefon etmiş bizim hatuna... Çok üzüntülerinden bahsetmiş:

“—İntiharını düşünüyorum ama, İslâm'da intihar etmek olmadığı için etmiyorum!” demiş.

Tabii edilmez; çünkü can emanettir, emaneti güzel korumak lâzım!

İslâm'ın güzelliklerini bilmek ve bildirmek gerekiyor. Bir tarafta İslâm'ın cana bakış tarzı, hayata bakış tarzı, insanlara bakış tarzı, onu korumayı ana amaç edinmesi; öbür tarafta da din namına insanları intihara sürükleyen sapık inançlar... Bunların dile getirilmesi lâzım! İnsanın insana tapınmasının doğru olmadığını, kulun kula kulluk etmesinin iğrenç olduğunu; putlara tapmanın yanlış olduğunu, Allah'ın bir olduğunu, varlığını, birliğini, lütfunu, keremini, güzel sıfatlarını, Esmâ-i Hüsnâ'sını, şöyle Yunus gibi, Mevlânâ gibi tatlı tatlı hepimizin anlatması lâzım!..

O bakımdan, bu 1421 hicrî yılımız inşaallah bir atılım yılı olur. Herkese İslâm'ın gerçek güzelliklerini, “Bakın bu pırlantadır, bu yakuttur, bu zümrüttür... Bu kocaman bir emsalsiz incidir, kocaman bir kolyenin, kocaman baş mücevheri olan, kocaman bir elmas pırlantadır.” diye, İslâm'ın bütün güzelliklerini anlatmamız lâzım! “İşte başka inançlar, işte İslâm!” diye göstermemiz lâzım! Başkaları hırsızlıklardan, soygunlardan, sömürülerden, zulümlerden elde ettikleri paralarla zenginleyince, bir de etrafa yanlış inançlarını doğruymuş gibi, efe efe anlatmaya kalkışıyorlar. Bu yeni yıl hepimize hayırlı olsun diyoruz. Nice nice yıllara sağlıklı afiyetle, sevdiklerimizle ulaşalım diye, bu mübarek vakitte Cenâb-ı Mevlâ'dan niyaz ediyoruz.

b. Kalplerin Cilâsı

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerifi okuyorum. Dervişliğe, tasavvufa, nefis terbiyesine dair bilgileri anlatan ana fikirlerden birisi. Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:¹

إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ تَصْدَأُ، كَمَا يَصْدَأُ الْحَدِيدُ إِذَا
أَصَابَهُ الْمَاءُ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اِهْلَلْ، وَمَا جِالَءُهَا؟
قَالَ: كَثْرَةُ ذِكْرِ الْمَوْتِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ

(هـب. عن ابن عمر)

RE. 134/1 (*Inne hâzihi'l-kulûbe tasdeu, kemâ yasdeu'l-hadîdü izâ esâbehü'l-mâ'*. *Kîl: Yâ rasûla'llâh, ve mâ cilâühâ? Kâle: Kesretü zikri'l-mevti ve tilâveti'l-kur'ân.*) Yâni, (ve kesretü tilâveti'l-kur'ân) mânâsına olduğu için, tilâveti diye esre okuyoruz.

Bu mübarek hadis-i şerifin mânâsı şöyle:

(*Inne hâzihi'l-kulûbe tasdeu*) “Bu gönüller, bu kalbler muhakkak ki paslanırlar. (*Kemâ yasdeu'l-hadîdü izâ esâbehü'l-mâ'*) Kendisine su değdiği zaman, suya maruz kaldığı zaman, demirin sudan dolayı, nemden, rutubetten

¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.352, no:2014; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.197; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.198, no:1178; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.85; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.283; Abdullah ibn- i Ömer.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.852, no:42130; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.395, no:8670

dolayı paslandığı gibi, bu kalpler de paslanır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Biliyorsunuz, *kalb* sözü Arapça’da, tam Türkçe’deki *gönül* sözünün karşılığıdır. *Gönül*, böyle bir halden bir hale dönmek fiilinden geliyor Türkçe’de. *Kalb* de Arapça’da tekallüb etmek, kalıptan kalıba geçmek mânâsına, oradan geliyor. İnsanın gönlü halden hale geçiyor, kâh ağlıyor, kâh gülüyor, kâh seviniyor, kâh üzüyor, kâh ümitleniyor, kâh ye’se düşüyor... Bin bir türlü duyguları var insanın iç dünyasının. İşte kalb bu.

Kalb Arapça’da iki mânaya kullanılıyor: Bir Türkçe’deki yürek mânâsına; şu canlıların kanlarını vücutlarına pompalayan, tık tık atan yürek mânâsına kullanılıyor. Bir de gönül mânâsına; iç dünyası, iç alemi, iç benliği mânâsına kullanılıyor.

İşte bu gönüller de paslanır; insanın içi kararır, insanın iç dünyası pisenir, kirlenir. İnsanın gönlü tatsızlaşır demek. “Gönlüm kırgın, sana gönlüm kırgın...” diyoruz. Bugün canım bir şey istemiyor, canım sıkılıyor, canım daralıyor, canım böyle istedi...” diye can kelimesiyle de bazen bunu ifade ediyoruz. “İşte bu kalpler de kararır, paslanır; suya, neme, rutubete mâruz demirin paslandığı gibi.” dedi Efendimiz.

[Hoca Efendimiz öksürdü. Öksürdükten sonra:]

Hacdan kalma öksürük de arada size işaret veriyor. İnşâallah haccın kabulüne alâmetmiş, hacda hastalanmak.

(*Kîle*) Bunun üzerine denildi ki: (*Yâ rasûla'llâh, ve mâ cilâühâ?*) “Ey Allah’ın Rasûlü, bu kalpler paslanırsa, gönüller kararır mı, pas tutarsa, bunun cilâlanması nasıl olacak?”

Demir yağlanıyor, pas sökücüler sürülüyor, cilâlanıyor. Paslanmış bir makinanın aksamı, cilâlandıktan sonra tekrar kullanılır hale geliyor. Makası filân biraz açıkta bıraktığınız zaman, bakıyorsunuz, güzelim makasınız musluğun yanında rutubetlenmiş, paslanmış. Hemen yağ getiriyorsunuz, makina yağı sürüyorsunuz, siliyorsunuz, tekrar temizleniyor.

“—Bu kalpler paslandığı zaman bunun cilâlanması ne sûretle olacak? Nasıl cilâlanabilir, pası nasıl giderilir yâ Rasûlallah?” diye soruldu. Yâni, “Kalpler ne ile cilâlanacak pırıldayacak, çalışacak; insanın iç dünyası ne ile aydınlanacak? Nasıl olacak bu?..”

(*Kâle*) Buyurdu ki Peygamber Efendimiz, bu sorunun cevabı olarak: (*Kesretü zikri'l-mevti*) “Ölümü anmanın çokluğu ile, (*ve tilâveti'l-kur'âni*) ve Kur'an-ı Kerim okumanın çokluğu ile.”

İki tedavi çaresi söylüyor Peygamber Efendimiz: Birisi ölümü çok düşünmek. Evet, ölüm hepimizin başında... Hepimiz mutlaka bu ölüm denilen olayı yaşayacağız. Her hayat sahibi, bu hayat

elinden giderken ölümlle karşılaşacak, ecel şerbetini herkes içecek. Çare yok... “Ademođlu ölümlü türemiş.” diye eski metinlerde de böyle geçer. Ne yapalım, öleceğiz.

Ne yapmak lâzım o zaman?.. Ölüm tabii, insanı üzüyor, korkutuyor, heyecanlandırıyor, telaşlandırıyor:

“—Eyvah, öleceğiz!..” Tabii öleceğiz.

“—Sen nasıl tabii öleceğiz diyebiliyorsun? Benim yüreğim ağzıma geliyor hocam! Tüylerim diken diken oluyor, ağzımın tadı kaçtı. Şimdi bak neşem gitti. Sen niye böyle bunu çok tabii bir şey gibi söylüyorsun?..”

Neşemiz gitse de, ölüm denilen bir olay var. Bu bilginin sonucu nedir?.. İslâm’da, tasavvufta ölüme hazırlanmaktır, ölmeden evvel ölmektir. Bu sözü çok edebiyatçılar söylerler. Ariflerin sözünden almışlar, kitaplara girmiş ama; dinleyenler bu sözleri duyunca, söyleyenlerin yaşadıkları mânâları, duyguları acaba duya-biliyorlar mı, yaşayabiliyorlar mı?..

Ölmeden evvel ölmek ne demek?.. Ölecekmiş gibi tam hazırlıklı olup, huzur içinde canını verecek kadar her işini halletmiş olup, yüzü ak, alnı açık olarak, Cenâb-ı Hakk’a kavuşmaya, ruhunu teslim etmeye can atmak... Öldükten sonra, kendisine dünyadaki sorumluluklarıyla, hayatıyla ilgili neler sorulacaksa, onların cevabını hazırlamış bir insan olarak, hayatında görevlerini yapmış bir kimse olarak, müsterih

olarak, gözü arkada kalmadan böylece ölebilmek... Bir gül bahçesine girercesine, isteyerek canını Allah yoluna verebilmek, feda edebilmek... Ölümden korkmamak, ölümü güzel karşılayabilmek, ölümü sevebilmek... Ölümün aslında güzel bir şey olduğunu, dostu dosta kavuşturabilecek bir olay olduğunu, ölümlle perdelerin kalkacağını, sevgilinin bulunacağını, sevgiliye kavuşulacağını sağlayacak olan bir iş olarak ölümü sevmek, ölümü istemek...

Arif insanların, mübarek insanların, evliyâullahın çoğunun böyle duyguları var:

“—Yâ Rabbi, artık lütfedip bugün canımı alsan da, ben de sevdiklerime kavuşsam, şu ayrılık bitse...” diyenler var, her akşam yatağına yatarken.

Şimdi tabii, ölümü çok düşünen insan hırsızlık yapmaz, arsızlık yapmaz, yüzsüzlük yapmaz, tembellik yapmaz, gevşeklik yapmaz... Öleceğim diye hazırlığını tam yapar. Ahirette ölümden sonra mahkeme-i kübrâ var diye, mahkeme-i kübrâya hazırlanır.

Onun için, Peygamber Efendimiz ölümü çok zikretmeyi hem bu hadis-i şerifte işaret buyurmuş, kalbin pasının gitmesi için çare olarak, ilaç olarak... Evet, insan ölümü çok andığı zaman kalbinin pası gider, süflî duygulardan, kıskançlıklardan, düşmanlıklardan kendisini sıyırır. Hakîkî bir müslüman olarak nasıl yaşaması gerekirse, öyle yapmağa yönelir. İyi bir insan, sâlih bir kul olur. Melek gibi olur,

pırıl pırıl olur, herkese iyilik yapmağa çalışan bir insan olur.

Ölümü düşünmeyen insanlar da, vur patlasın çal oynasın yaşarlar, yaşarlar; birden, ansızın ölüm gelir. Yahya Kemal'in dediği gibi:²

Yâni, çaldıkları sazın teli kopuverince ahengin kesildiği gibi, hayat birden bitiverir; hazırlıksız yakalanır, suçüstü yakalanır, ahirete çok perişan şekilde gider. Birisi bu.

İkincisi de, (*tilâveti'l-kur'ân*); Kur'an-ı Kerim okumak da kalbin pasını giderir. İmanla, Allah'ın kelamını okuyorum diyerek, saygıyla, anlayarak, derinlemesine Kur'an-ı Kerim okuduğu zaman, kalbinin pası gider, iyi müslüman olmaya azmi artar, içi dışı nurlanır, ertesi gün hayırlı işler yapmağa yönelir. Kur'an-ı Kerim'in istediği müslüman olmağa, istediği yönde çalışmalar yapmağa yönelir. Kur'an-ı Kerim okumak, mânâsını anlamak insanı kurtarır.

Şimdi bana *e-mail* ile bir soru sormuşlar. Bakıyorum müslümanım diyen insanların sorularına, —müslüman olduğunda hiç şüphe etmiyorum— Kur'an-ı Kerim'i bilmiyorlar. Kur'an'ı okumadıklarından, dikkatli incelemediklerinden, mânâyı iyi takip etmediklerinden, iç yüzünü bilmediklerinden, delil olarak zikrettikleri ayetin, ken-

² Şiirin tamamı:

*Her rind, bu bezmin nedir encamı bilir,
Dünyamızı nâgâh zalâm örtebilir;
Bir bitmeyecek zevk verirken beste,
Bir tel kopar, ahenk ebediyen kesilir.
Bir tel kopar, aheng ebediyyen kesilir.*

dilerinin düşündüğünün aksini söylediğini anlamıyorlar. Ondan sonra başkalarını da suçluyorlar:

“—Yâhu bu öyle söylemiş, bu sözünden dolayı tevbe etmesi gerekmez mi?..”

Gerekmez, çünkü sen yanlış biliyorsun bu işi, sen yanlışsın! Onun söylediğinde bir yanlışlık yok, senin sözünde yanlışlık var. Çünkü sen Kur'an-ı Kerim'i bilmiyorsun. Kulaktan dolma bazı bilgiler kulağından girmiş içeriye... Sen de onu doğruluğunu, hudutlarını hiç incelememişsin. Kendine göre bir İslâm anlayışın var. O anlayışın dışında daha derin, daha samîmî, daha müttakıyâne, daha ârifâne bir yaşamla karşılaştığın zaman, irkiliyorsun, şaşırıyorsun. Senin maddî, materyalist, sathî yaşamına uymadığı için irkiliyorsun ve onu yanlış sanıyorsun. Halbuki sen yanlışsın; yanlış yolda olan, yanlış kafada olan sensin.

Bu nereden kaynaklanıyor?.. Kur'an'ı bilmekten. Onun için, Kur'an-ı Kerim'i çok okuması lâzım müslümanın!.. Seviyor mâdem, seviyordur, inkâr etmiyoruz... Müslüman mâdem, müslüman olduğunu da kabul ediyoruz, inanıyorum ki hakîkaten müslüman, o sözleri ondan söylüyor... Müslüman ama Kur'an okumamış, müslüman ama Kur'an'ı doğru bilmiyor, müslüman ama itikadından haberi yok, müslüman ama ehl-i sünnet itikadı ile zıt düşecek fikirlere, kanaatlere saplanmış, kısa aklıyla ileri geri konuşuyor. Hiç olmazsa, o konularda konuşma!..

Ben şuna benzetiyorum: Bir insan, eğer televizyonu bozulursa, “Şunun arkasını bir açayım, şöyle bi tamir etmeye kalkışayım!” der mi?.. Demez. Bilgisayarı bozulursa, “Arkasını açayım, tamir edeyim!” der mi?.. Demez. Neden?.. Televizyonu bilmiyor, bilgisayarı bilmiyor. Uzmanını çağırarak veya uzmanına götürecektir, o açacak, şemasına bakacak, aletleriyle ölçecek, tamirini o yapacak. Yâni, bilmediği yere elini koymuyor, bilmediği aletin arkasını açmıyor; bu güzel...

Bu saygının, bu haddini bilmenin dînî konularda da olması lâzım! Dinin bilmeyen insan, dînî konularda konuşmamalı, araştırmalı, bilene sormalı; böyle başkalarını suçlamamalı!.. Bilmiyorsun kardeşim... O konunun mahiyetini bilmiyorsun, yanlış bilgilerle, yanlış yönde, yanlış cephede yanlış işler yapıyorsun.

Onun için Kur’an-ı Kerim’i müslümanın çok okuması lâzım! Kimseyi üzmemek de istemiyorum, kırmak da istemiyorum. Aferin, müslüman olmak büyük bir nimettir. İslâmî konularla ilgilenmek, bu da bir canlılık alâmetidir. O halde bir şey kalıyor: Kur’an-ı Kerim’i okuyup, Kur’an-ı Kerim’den gerçekleri öğrenmek... Ana kitabımız, her şeyimizin kaynağı; ilmimizin, irfanımızın, itikadımızın, tasavvufumuzun, ahlâkımızın, her şeyimizin kaynağı Kur’an-ı Kerim’dir. Onu güzel okur, tam anlarsak, o zaman Kur’an-ı Kerim’e sarılan kurtulur.

Tabii, Kur'an-ı Kerim'in tam anlaşılması için de, Rasûlüllah'ın hadislerinin tam öğrenilmesi lâzım! İşte burada karşımıza çıkıyor. Zâten Rasûlüllah Efendimiz de, Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe teşvik ediyor. Kur'an-ı Kerim'i anlamak istediğiniz zaman, Kur'an-ı Kerim de sizi Rasûlüllah'a gönderecek. Diyecek ki:

“—Beni iyi anlamak istiyorsan, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ'nın sünnetini iyi öğren! Onun sünneti, Kur'an-ı Kerim'in en güzel, uygulamalı açıklaması demektir.” diyecek.

İnsanın sünnet-i seniyyeye de saygısı oradan artacak. Kur'an'ı okuyunca sünnete bağlanacak, sünneti okuyunca Kur'an'ı daha iyi öğrenecek. Çünkü, ikisi birbiriyle iç içe ve ikisi birbiriyle bir bütün teşkil ediyor. Birisi ötekisinin genişletilmiş, uygulamalı şekli.

c.Allah'ın Gizli Velî Kulları

Bu akşamki konuşmamda okuyacağım ikinci hadis-i şerif aynı sayfadan. Buyuruyor ki Efendimiz:³

³ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1320, no:3989; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.364, no:7933; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.153, no:321; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.328, no:6812; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.5; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXII, s.628, no:4637; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.340, no:1547; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XVII, s.148, no:5378; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.849, no:7479; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IX, s.408, no:8692; RE.134/4.

إِنَّ يَسِيرَ الرِّيَاءِ شِرْكٌ. وَإِنَّ مَنْ عَادَى وَلِيًّا لِلَّهِ، فَقَدْ
بَارَزَ أَهْلًا بِالمُحَارَبَةِ. إِنَّ أَهْلًا يُحِبُّ الأَبْرَارَ
الأَتْقِيَاءَ الأَخْفِيَاءَ، الَّذِينَ إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا،
وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يُدْعَوْا، وَلَمْ يُعْرَفُوا، قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحُ
الهُدَى، يَخْرُجُونَ مِنْ كُلِّ غَبْرَاءٍ مُظْلِمَةٍ

(د. عن معاذ)

RE. 134/4 (*Inne yesîre'r-riyâi şirkün. Ve inne men âdâ veliyyen li'llâhi fekad bâraze'llâhi bi'l-muhârabeh. Inna'llâhe yuhibbü'l-ebrâre'l-etkiyâe'l-ahfiyâ', ellezîne izâ gâbû lem yüftekadû, ve in hadarû lem yüd'av, ve lem yu'rafû,[kulûbühüm] mesâbîhü'l-hüdâ, yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh.*)

İbn-i Mâce Muaz RA'dan rivayet etmiş. Bunun başka hadis kitaplarından başka rivayetlerini de duymuşsunuzdur. Peygamber Efendimiz bir cümle ile başlıyor bu mübarek hadisine:

(*Inne yesîre'r-riyâi şirkün*) “Muhakkak ki, riyânın azı dahi şirktir.” *Riyâ* ne demek?.. *Riyâ*, *reâ* fiilinden masdar, fiâl vezninde; göstermek demek. Yâni, yaptığı ahiret amelini gösteriş için yapmak, hakîkî duygularla, ihlâsla değil de, başkalarına gösteriş olsun diye, başkalarının dikkatini çekmek, başkalarından dünyevî menfaat sağlamak maksadıyla, itibar kazanmak maksadıyla yapmak...

Bunun azı da, çoğu da doğru değildir. Müslüman bir ibadeti sırf Allah için yapar, buna *ihlâs* deniliyor. Yâni amelin, icraatın, ibadetin hâlis muhlis Allah için yapılması... Bunun karşılığı da, yaptığı ameli böyle bir niyetle yapmıyorsa, bir başka art niyetle, kötü maksatla, gösteriş için yapıyorsa, buna da *riyâ* diyorlar. İhlâs ve riyâ birbirinin mukâbili olan iki kavram oluyor. İhlâs makbul, riyâ merdud, makbul değil.

Riyanın azı bile, az bir riya bile şirktir. Çünkü, Allah'tan korkmuyor, o dikkatini çekmek istediği insandan korkuyor adetâ... Onun fikrine, alkışına veya teveccühüne itibar ediyor. Halbuki, Allah'ın teveccühüne itibar etmesi lâzımdı. Demek ki, Allah'a şirk koşuyor.

Riyâ oldu mu, orada şirk vardır. Riyâkâr olmayacak müslüman; hâlis muhlis olacak... Sırf Allah rızası için yapacak yaptığı işi... Riyâdan kaçınmak, ihlâslı olmak, amelleri, ibadetleri, her yaptığı işi sırf Allah rızası için yapmak; bu önemli bir şey! Onun için bizim büyüklerimiz buyurmuşlar ki:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي

(*İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*) “Yâ Rabbi, benim maksudum sensin; ben senin rızanı kazanmak için yapıyorum her yaptığım işi...”

Bu çok önemli bir şey! Hepinizin evinde bu levhanın olması lâzım! Yakasında bir rozet takılı olsa, iyi olur.

(Ve inne men àdâ veliyyen li'llâh) “Kim Allah’ın bir velîsine düşmanlık ederse, *(fekad bâreza’llàhu bi’l-muharabeh)* sanki

Allah’ın karşısına çıkıp Allah’a meydan okumuş, muharebede ‘Çık karşıma, seninle savaşıcağım!’ demiş gibi olur.”

Bâreze, mübâreze demek; iki ordu karşı karşıya geldiği zaman, düşmandan er dileyip, “Çık karşıma, seninle çarpışacağım!” diye meydan okumak demek. Böyle yapana da *mübâriz* deniyor. Yâni, iki ordu saf bağlamışlar. Karşıda düşman ordusu... Birisi çıkıyor atıyla ön tarafa:

“—Var mı benimle çarpışacak içinizde bir adam!” diye er diliyor.

Onun üzerine karşı taraftan da birisi çıkıyor, çarpışıyorlar; iki taraf seyrediyor. Böyle bir tarihî adet, eskiden olan bir şey...

Allah’ın bir sevgili kuluna, mübarek velîsine düşmanlık eden kimse, Allah’a böyle harpte mübâreze teklifi yapmış gibi olur, “Çık karşıma da, seninle çarpışacağım!” demiş gibi olur.

Allah’ın sevgili kullarını aramak lâzım, bilmek lâzım ve sevmek, saymak lâzım, kalbini kırmamak lâzım!.. Büyükler buna çok dikkat etmişler.

Şimdi bu devirde, ihlâslı mü'min kimseye amansız birdüşmanlık var. Hepsini kötülemek için var güçleriyle çalışıyorlar. Ama öbür tarafta, "Ormanda bir kişi intihar etmiş, bunların başındaki herifler ne biçim heriftir?" diye bir şey demiyorlar. Tıss... Orada ses çıkmıyor. Müslümanlarda böyle bir şey var mı?.. Müslüman, ihlâslı insanların ne kadar güzel şeyler yaptıkları ortada değil mi?..

Küçücük bir şeyi yapan kimseye teşekkür ediyoruz. Bu mahallemizdeki bu çeşmeyi yaptırmış, bu mescidi yaptırmış, burayı vakfetmiş, şurayı mektep yapmış, şurayı medrese yapmış, şurayı han yapmış, şurasını yolcuların konaklaması için kervansaray yapmış Allah rızası için... Bunların bir teşekkür tarafı yok mu?.. Bunlar iyi niyetle yapılmış şeyler.

İyiliğin anlaşılması, fark edilmesi, takdirle karşılanması ve teşekkür edilmesi lâzım! İyiliği yapana karşı, o iyilikten istifade eden herkesin teşekkür borcu var;

"—Bu çeşmeyi kim yaptırmış, nerelerden getirmiş suyu; Allah razı olsun yaptırandan!" diye.

Tabii, Allah zaten onun mükâfâtını verir ama, senin deteşekkür borcun var.

Şimdi millet Allah'ın dostunu düşman ediniyor, saldırıyor. Allah'ın dinini düşman ediniyor, saldırıyor... Sapık fikirler, inançlar, felsefî ekoller, yollar, meşrebler alkışlanıyor.

Televizyonu açılıyorsunuz... Ben bu Avustralya'da açıyorum, bakıyorum kanallara; insanlar ne kadar pespâyeleşmişler! Bunları hiç tenkit yok, bunların hepsi tabii karşılanıyor; çağdaşlık deniliyor, olabilir deniliyor, anlayışla karşılanıyor... Ama müslümanın güzelliklerine saldırılıyor. İslâm'ın güzellikleri, müslümanca yaşayan bir insanın güzel davranışları teşekkürle karşılanmıyor, bir de düşmanlık ediliyor. Bu da önemli...

Demek ki, Allah'ın iyi kullarını bileceğiz.

“—Allah'ın iyi kulları, evliyâsı, velîleri nereden bilinir?..”

Tabii anlaşılır ama, mücevherin de kıymetini kuyumcu anlıyor. Bazen sahte şeyleri millet alıyor. Çarşıda pazarda beş kuruşluk, on kuruşluk şeyleri, beş para etmeyen şeyleri kanıp alıyor. Bazen mücevher diye aldatıyorlar, sahte oluyor. Hakîkîsini mücevher dükkânındaki uzman biliyor, kuyumcu biliyor.

Evliyânın da hakîkîsini bilmek için, biraz uzman olmak lâzım!.. Evliyânın hakîkîsi, kendisini gördüğün zaman Allah hatırlanan kimsedir. Hali Kur'an'a uyan kimsedir, Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyen kimsedir. Tam müslümandır. Allah için seven, kızacağı zaman da Allah için kızan kimsedir. Öyle sessiz sedasız da değildir Allah'ın sevgili kulları, bazen de çarparlar edepsizleri...

Bunu böylece öğrenmek için gayret edelim, Allah'ın iyi kullarını arayalım! Allah iyi kullarla buluştursun, iyi kullarla dost eylesin cümlemizi... Kötülerden, sahtekârlardan da ayırsın...

Ahir zamana doğru otuza yakın Deccal çıkacak diyor Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifte. Bu Deccallerin her birisi de, kendisini rasûlüllah sanacak. Hem Deccal, Allah'ın dininin karşısında, Allah'ın sevmediği kimseler, hem de kendisini rasûlüllah sanacak. Şu hale bak, şu mantığa bak, insanlar kendi kendilerini bile kandırıyorlar. Tabii başkaları da kanıyor.

(*Inna'llàhe yuhibbü'l-ebrâre'l-etkîyâe'l-ah-fiyâ*) “Allah-u Teâlâ hiç şüphesiz ki iyi kulları, müttakî kulları; ama gizli kulları sever.” *Ebrâr*, *berr* kelimesinin çoğulu. İyi olan, herkese iyilik yapan, özellikle anne babasına itaatli olan kimselere *berr* derler.

Ebrâr, iyi kullar demek.

Etkîyâ, *takî* kelimesinin çoğuludur, müttakî demek; yâni Allah'tan korkan, şüphelilerin yanına bile yanaşmayan, haramlardan sakınan, cehenneme düşmekten uzak duran müttakî müslüman.

Allah onları sever. Ama bu iyi kulların bir sıfatı daha var: Hem Allah'tan korkan, haramlardan, günahlardan sakınan kimse olacaklar, atkıyâ olacaklar; hem de ahfiyâ olacaklar. Öyle gösterişli, şatafatlı, yaldızlı, reklamlı filân

değil de, sessiz sedâsız kenarda duruyor; anlayan anlar kıymetini... Ama ortada cazgırlık yapan bazı kimseler dolaşüyor. Aslında onlar din yolunun haramileridir, insanları kandırıyorlar. Ondan sonra ormanlarda bin kişi öldü, bilmem ne oldu... Kananlar da sonra çok fena oluyor. Kanmamaya da dikkat etmek lâzım!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri gizli, haramlardan, günahlardan sakınan iyi kulları sever. Demek ki gösterişi sevmiyor; mütevazî, kenarda saklı duranları seviyor.

(*Ellezîne*) “Bunlar öyle kimselerdir ki, (*izâ gâbû lem yüftekadû*) orada olmadıkları zaman, bahis konusu bir yerde olmadıkları zaman aranmazlar.” İtibarlı bir insan oldu mu, “Bir beyefendi vardı, nerede kaldı?” filân diye herkes arar da, bunları kimse aramaz. Neden?.. Çünkü ahfiyâdan, gizli, onların evliyâ olduğunu kimse bilmiyor, halinden tahmin etmiyor. Onun için orada yoksa, aramıyorlar, “Falanca nerede kaldı?” demiyorlar. Arayanı, soranı yok, seveni, bileni yok...

(*Ve in hadarû*) “Orada mevcut iseler, insanların arasında olsalar, (*lem yüd'av*) davet olunmazlar. ‘Gel, bizim düğünümüz var, toplantımız var, ziyafetimiz var, sen de buyur!’ denmez, davet olunmazlar. (*Ve lem yu'rafû*) Ve kıymetleri bilinmez. Adam kenarda sessizce kalır.” Halbuki Allah’ın asıl velî kulu o... Asıl davete çağrılacak olan, baş tacı edilecek olan, baş köşeye oturtulacak olan o... Eli öpülecek olan, duası alınacak olan o... Kıymeti bilinmez.

(*Kulûbühüm mesâbîhu'l-hüdâ*) “Bunlar böyle gizlilerdir ama, kalpleri hidayet kandilleridir.” Yâni, etrafı aydınlatırlar, hidayet saçarlar. Kendileri doğru yolda yürüdükleri gibi, insanlara da doğru yolu gösterirler, hidayet yolunu da aydınlatırlar. “İşte Allah’ın sevdiği doğru yol budur!” diye belli olur onların hallerinden, sözlerinden, tavsiyelerinden...

(*Yahrucûne min külli gabrâe muzlimeh*) “Her tozlu topraklı, karanlık yerden çıkarlar.” *Gabrâ*; ağber, gubarlı, tozlu topraklı yer, mıntıka, zaman demek. *Muzlime*; karanlık mânâsına... Böyle tozlu topraklı, karanlık zamanlarda çıkarlar, hidayet yolunu aydınlatırlar. Karmakarışık, hakkın bâtılın bilinmediği yerlerde çıkarlar, doğru yolu gösterirler. Allah-u Teâlâ Hazretleri onları hidayet kandili yapmıştır. Hakkı onların yanında görürsün, davranışlarından görürsün. Onların yanında gidersen, kazanırsın; öyle yapmazsan, aldanırsın.

Allah’ın sevgili kulları öyle işte... Allah-u Teâlâ Hazretleri bu özellikleri vermiştir. Bunları sevmek lâzım! Bunlara düşmanlık yapan da, tepe taklak gider.

d. Dargınlığın Affedilmeye Engel Oluşu

Üçüncü hadis-i şerifi de okuyalım, sohbetimiz tamamlansın. İbn-i Mâce Ebû Hüreyre RA’dan nakleyemiştir. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴

⁴ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.553, no:1740; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.55, no:24792; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.410, no;8696.

إِنَّ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْاِحْمِيسِ يَغْفِرُ اللهُ فِيهِمَا لِكُلِّ
مُسْلِمٍ اِلَّا مَهْتَجِرَيْنِ، يَقُولُ: دَعُهُمَا حَتَّى يَصْلِحَا
(هـ. عن اَبى هريرة)

134/5 (Inne yevme'l-isneyni ve'l-hamîs, yağfiru'llàhu fîhimâ li- külli müslimin illâ mühtecireyni, yekûlü: Da'hümâ hattâ yaslihâ.)

“Muhakkak ki, pazartesi ve perşembe gününde, Allah her müslümanı mağfired eder.” Pazartesi perşembe günleri müslümanların mağfired günüdür. Hattâ Peygamber Efendimiz Pazartesi ve Perşembe günlerinde oruç tutarmış da, oruç tutuşunun da sebebini izah ederken:

“—Bugünlerde kulların amelleri Cenâb-ı Hakk'ın dergâhına arz olunur. Ben amellerimin arz olunduğu vakit oruçlu olmayı tercih ediyorum da ondan oruç tutuyorum.” buyururmuş.

O bakımdan bugünlerde oruç tutmak da iyidir. Çünkü oruçluyu Allah sever, mükâfâtı da bol olur, bağışlar. Demek ki, pazartesi perşembe kulların bağışlandığı günler imiş. Bunları bilelim, sevinelim; mümkünse pazartesi, perşembe oruçlarını turalım!

Oruç çok güzel bir ibadet; hem sağlık kazandırıyor insana, hem de kalbini nurlandırıyor. Her yönden gayet faydalı bir şey! Allah-u Teâlâ Hazretleri oruçluya bi-gayri hisâb mükâfât veriyor. O mükâfatları da kazanmak için, almak için, başka hadislere de dayanarak oruçlu olmanızı ben şahsen tavsiye ediyorum.

Burada bir noktaya işaret ediyor Peygamber Efendimiz: “Her müslümanı mağfiret eder de, (*illâ mühtecireyn*) birbirinden küsüp, alâkayı kesip, uzaklaşmış iki müslümanı affetmez!” buyuruyor. Yâni, dargınları affetmez demek. Arası açık olup da birbirinden uzaklaşmış, küsmüş, darılmış müslümanları affetmez. Ne der?..

(*Yekûlü: Da’hümâ*) Buyurur ki: “Ey bunların mağfiretini yazan vazifeli melek, bu ikisini bırak, yazma bunların mağfiretini!.. (*Hattâ yaslihâ*) Bunlar sulh oluncaya kadar, birbirlerine el uzatıp barışincaya kadar bunları bırak!” der Cenâb-ı Hak.

Demek ki pazartesi perşembe müslümanların af günüdür, Allah tarafından mağfiret olunma günüdür; Allah mağfiret eder. Biz de oruç tutarak, bu mağfireti kazanmak için biraz daha kendimize çeki düzen vermiş olalım! Ama dargın olanları affetmez. Dargın olanlar için Allah-u Teâlâ Hazretleri: “Bunları bırakın, bunları affetmiyorum! Bunları çıkartın affedileceklerin listesinden!” diye emreder.

O halde ne yapmamız lâzım, aziz ve sevgili kardeşlerim: Dargınsak, dargın olduğumuz kimselerle dargınlığımızı düşünelim, gidelim, el uzatalım, barışalım, bu dargınlıkları atalım bir kenara!..

“—Hocam, ben barışmak istiyorum, adam suratını çeviriyor, barışmıyor benimle!..”

Tamam, sen barışmak istiyorsan, el uzatıyorsan; senkurtulursun. O suratını çeviriyorsa, elini uzatmıyorsa, sorumluluk ona kalır. Ama sen, “Ben Allah rızası için dargınlıktan vaz geçiyorum. Hadis-i şerifi duydum, Es’ad Hocam okudu, ben de dinledim radyodan, televizyondan... Allah rızası için dargınlığı bırakmaya geldim, barışma teklif ediyorum Senin yanına bunun için geldim.” dersin. Kabul ederse, eder; etmezse, sorumluluk ona gider, sen paçayı kurtarmış olursun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri nefislerimizi yenip, Cenâb-ı Hakk’ın rızasına uygun hareket etmeyi her yerde, hepimize, her zaman nasîb eylesin... Allah dünya ve ahirette bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü hayırlara, sizleri ve bizleri, sevdiklerimizle beraber erdirsin; mes’ud ve bahtiyar eylesin...

Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

07. 04. 2000 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

